

Motion till riksdagen

1989/90:N272

av Bengt Harding Olson (fp)

Näringsförbud

2004

I ett marknadsekonomiskt samhälle utgör näringsfriheten något av en grundpelare. Priset för denna frihet måste vara att man vid missbruk av friheten går rätten förlustig i form av näringsförbud under kortare eller längre tid.

Enligt gällande rätt kan en näringsidkare drabbas av näringsförbud i två skilda situationer. Automatiskt näringsförbud enligt konkurslagen (6 kap. 1 §) inträder vid varje konkurs för fysiska personer som bedrivit bokföringspliktig näringsverksamhet. Förbudet gäller under konkurstiden och överträdelse bestraffas med böter. Härutöver kan särskilt näringsförbud utdömas av domstol med stöd av speciallagstiftning (SFS 1986:436) vid allvarligt missbruk av näringsfriheten. Detta förbud kan meddelas även företrädare för juridiska personer. Förbudstiden är 3–5 år och överträdelse straffas i normalfallet med fängelse i högst två år.

Den rådande rättstillämpningen torde kraftigt avvika från lagstiftarens intentioner. Det automatiska näringsförbudet fungerar nämligen inte i praktiken och inte ens kontrolleras dess efterlevnad. Det särskilda näringsförbudet begärs av tillsynsmyndigheten (TSM) i åtskilliga konkursfall. Men åklagarnas handläggning är långdragen och dessutom avskrivs alltför många fall. Lagen tillämpas utomordentligt sällan och inte ens de utdömda förbuden kontrolleras tillräckligt.

Det är en otillfredsställande rättslig situation beträffande näringsfriheten och näringsförbuden. Principiellt gäller för all lagstiftning även inom näringsrätten att den skapats för att tillämpas. Om viktiga lagar inte tillämpas av de rättsvårdande myndigheterna riskerar den allmänna laglydnaden att undergrävas. Dessutom ges fel signaler även i sak. Att näringsfrihet inte behöver drivas i ansvarsfulla former. Att det inte lönar sig att vara seriös företagare. Att myndigheterna är ointresserade av frågan.

Mot denna bakgrund förefaller det nödvändigt att göra en översyn av näringsförbudsinstitutet i svensk rätt. Den övergripande uppgiften bör därvid bli att åstadkomma ökad effektivitet i rättssäkra former för att understryka budskapet om näringsfrihet under ansvar.

Hemställen

Mot. 1989/90

N272

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av näringsförbudslagstiftningen.

Stockholm den 25 januari 1990

Bengt Harding ●lson (fp)